

Falra akasztva régi-régi fegyverek.
Kőbalta, puzdra, scudrakéta.
Lássuk az asztali kínálatot.
Scampifarok meg őzgerinc,
flambírozott giliszta. Megdekoltált
hölgyek – informálódni nem merek.
Nem látták, kérem... ez túl modoros.
Tegezzem őket? Az túl bizalmaskodó.
Mi van, ha visszakérdeznék?
Mit mondjak? Pozitív, mint egy lelet?
Negatív, mint egy antitest?
Hallgatnak az akasztott muskéták.
Muskotály is van.
Lehet, csak kitalálta valaki...
Valaki mormolt egyet, valaki folytatta.
Informálódni nem merek.
Ja, igaz. Visszafelé
észreveszek egy hibás neonfényű jelzést.
Rendszertelenül, remegnek, pislognak
a betűk... Nemigen értem a jelentésük.
A fogadást rendezte a... milyen RT?
Történele.....
Kilépek a fridzsiderből.

Raymond Carver

MILYEN SOK VÍZ, MILYEN KÖZEL HOZZÁNK

Csáki Judit fordítása

A férjem jó étvággal eszik. De nem hiszem, hogy igazán éhes. Rág, karja az asztalon, bámul valamit a szoba túlfelén. Rám néz, elfordul. Száját a szalvétába törli. Vállat von, tovább eszik.

- Mit bámulsz? – kérdi. – Mi van? – Leteszi a villát.
- Bámultam volna? – kérdem, megbillentem a fejem.

Csöng a telefon.

- Ne vedd fel – mondja.
- Lehet, hogy az anyád – mondom.
- Hát nézd meg – mondja.

Felveszem a kagylót, belehallgatok. A férjem abbahagyja az evést.

– Mit mondtam? – mondja, mikor leteszem. Megint eszik. Aztán a szalvétát a tányérjába dobja. Azt mondja: – A fenébe is, miért nem törődik mindenki a saját dol-

gával! Mondd meg, mit csináltam rosszul, kíváncsi vagyok! Nem én voltam ott az egyetlen férfi. Megbeszéltük, és együtt eldöntöttük. Nem fordulhattunk vissza. Öt-mérföldnyire voltunk a kocsitól. Nem tehetsz szemrehányást. Hallod?

– Te tudod – mondom.

Azt mondja: – Mit tudok én, Claire? Mondd meg, mit kellene tudnom! Nem tudok semmit, egyetlenegyét kivéve. – Rám néz, szándéka szerint jelentőségteljesen. – A nő halott volt – mondja. – És én éppúgy sajnálom, mint bárki más. De a nő halott volt.

– Ez a lényeg – mondom.

Kezét felemeli. Ellöki székét az asztaltól. Előveszi a cigarettáját, hátramegy, visz egy doboz sört. Látom, beleül a nyugágyba, nyúl az újság után.

Ott a neve az első oldalon. A barátai nevével együtt.

Lehunyam a szemem, belekapaszkodom a mosogatóba. Aztán végighúzom a károm a szárítón, lesodrom az edényeket a földre.

Nem mozdul. Tudom, hogy hallotta. Fejét felemeli, mintha még hallgatóna. Egyébként nem mozdul. Nem fordul meg.

Ő és Gordon Johnson és Mel Dorn és Vern Williams, együtt pókereznek, tekéznek és horgásznak. Minden tavasszal és kora nyáron, mielőtt megkezdődik a rokonlátogatások rohama, horgásznak. Rendes emberek, családfők. Végzik a munkájukat. Fiaik vannak és lányaik, akik a mi fiunkkal, Deannel járnak iskolába.

A múlt pénteken ezek a családos emberek elmentek a Naches folyóhoz. Fenn parkoltak a hegyen, és lemásztak oda, ahol horgászni akartak. Vitték a matracokat, az ételt, a kártyát, a whiskeyt.

Észrevették a lányt, mielőtt letáboroztak. Mel Dorn bukkant rá. Nem volt rajta ruha. Bele volt akadva valami gazba, kilátszott a vízből.

A férfi odahívta a többieket, azok odajöttek megnézni. Tárgyaltak, mit kellene csinálni. Az egyik – Stuartom nem mondta meg, melyik – azt mondta, azonnal forduljanak vissza. A többi a homokot túrta cipőjével, és azt mondta, egyáltalán nincs kedve ehhez. Panaszkodtak fáradságra, késői időpontra; mondták, a lány úgysem megy sehová.

Aztán táborot vertek. Tüzet raktak, whiskeyt ittak. Mikor felkelt a hold, a lányról beszélgettek. Valamelyikük azt mondta, csinálni kellene valamit, hogy ne sodródhasson el. Fogták az elemlámpát, visszamentek a folyóhoz. Az egyik – lehetett Stuart is – bement és megfogta. Az ujjainál fogva partra húzta. Keresett valami madzagot, a csuklójára tekerte, a másik végét meg egy fához kötözte.

Másnap reggelit készítettek, kávé ittak, whiskeyt ittak, elindultak horgászni. Este halat sütöttek, krumplit főztek, kávé ittak, whiskeyt ittak, aztán az edényeket visszavitték a folyóhoz, és elmosogatták, ott, ahol a lány volt.

Később kártyáztak. Lehet, hogy addig kártyáztak, míg látták a lapokat. Vern Williams elment aludni. A többiek történeteket meséltek. Gordon Johnson azt mondta, a pisztráng, amit fogtak, azért volt olyan kemény, mert nagyon hideg a víz.

Másnap reggel későn keltek, whiskeyt ittak, kicsit horgásztak, lebontották a sátrakat, feltekerték a matracokat, összeszedték a holmijukat, és felmásztak a kocsihoz. Aztán elautóztak az első telefonig. Stuart volt az, aki telefonált, a többiek ott álltak körülötte a napon, és hallgatták. Megmondta a seriffnek a nevüket. Nem volt titkolnivalójuk. Nem szégyelltek magukat. Azt mondták, várnak, míg valaki jön a pontos útbaigazításért, és felveszi a vallomásukat.

Aludtam, amikor hazaért. De felébredtem, mikor meghallottam a konyhában. Ott állt, a frizsidernek dőlve, kezében egy doboz sör. Súlyos karját körém fonta, hatalmas tenyerével a hátam dörzsölgette. Az ágyban megint rám tette a kezét, aztán várt, mintha valami más jutott volna az eszébe. Megfordultam, széttettem a lábam. Utána, azt hiszem, ő ébren maradt.

Reggel felébredt, mielőtt én felkeltem volna. Hogy megnézzé, van-e valami az újságban, gondolom.

Rögtön nyolc után csöngeni kezdett a telefon.

– Menj a pokolba! – hallottam, hogy kiabál.

Újra csörgött.

– Nincs semmi hozzáfűznivalóm ahhoz, amit a seriffnek már elmondtam!

Lecsapta a kagylót.

– Mi folyik itt? – kérdeztem.

Ekkor mesélte el, amit én most elmondtam.

Összesöpöröm az edénycserepeket, és kimegyek. Most hanyatt fekszik, a fűben, karnyújtásnyira az újság és a sör.

– Stuart, elmehetnénk kicsit autózni? – mondom.

Megfordul, rám néz. – Veszünk sört – mondja. Feláll, végigsimít a csípőmön, amint ellép mellettem. – Egy pillanat – mondja.

Szó nélkül megyünk a városig. Megáll egy út menti boltnál sörért. Látom, az üzlet ajtajában nagy halom újság hever. A legfelső lépcsőn kövér nő nyomott kartonruhában, medvecukrot nyújt egy kicsi lánynak. Később átmegyünk az Emerson-patak felé, a kirándulók helyek felé. A patak elvágtat a híd alatt, néhány száz méternyire onnan belefut egy nagyobb tóba. Látom ott a férfiakat. Látom, ahogy ott horgásznak.

Ilyen sok víz, ilyen közel hozzánk.

Mondom: – Miért kellett olyan messze menetek?

– Ne bosszants – mondja.

Egy padon ülünk a napon. Kinyitja a sört. Mondja: – Nyugi, Claire.

– Azt mondták, ártatlanok. Azt mondták, bolondok.

Mondja: – Kik? – Azt mondja: – Miről beszélpsz?

– A Maddox fivéerekről. Megöltek egy Arlene Hubly nevű lányt, ott, ahol felnöttem. Levágták a fejét, és bedobták a Ce Elum folyóba. Akkor történt, amikor kislány voltam.

– Fel fogsz bosszantani – mondja.

Nézem a patakot. Ott vagyok benne, a szemem nyitva, arccal lefelé, bámulom a hínárt a fenekén, holtan.

– Nem tudom, mi bajod van – mondja hazafelé. – Egyre jobban idegesítesz.

Nem tudok mit mondani neki.

Próbál az útra koncentrálni. De egyre a visszapillantó tükörbe bámul.

Tudja.

Stuart azt hiszi, ma reggel hagy engem aludni. De már jóval korábban felébredtem, mint ahogy a vekker megszólalt. Gondolkodtam, a lehető legmesszebb húzódtam tőle az ágyon, a szőrös lábától.

Elviszi Deant iskolába, aztán megborotválkozik, felöltözik, elmegy dolgozni. Kétszer is benéz, megköszörüli a torkát. Nem nyitom ki a szemem.

A konyhában találok egy cédulát tőle. Úgy van aláírva, hogy „szeretettel”. Ülök a reggelizősarokban, kávéit iszom, gyűrűt hagyok a cédulán. Az újságra nézek, forgatom

az asztalon, így, amúgy. Aztán összerendezem, megnézem, mit ír. A holttestet azonosították. De beletelt némi időbe, munkába, megnézni ezt-azt, vágni ezt-azt, mérni, méricskélgni, visszatenni ezt-azt, bevarrni.

Ülök ott sokáig, újsággal a kezemben, gondolkodom. Aztán felhívom a fodrászt, bejelentkezem.

Ülök a bura alatt, az ölemben magazin, Marnie manikűröz.

– Holnap temetésre megyek – mondom.

– Sajnálom – mondja Marnie.

– Gyilkosság volt – mondom.

– Az a legrosszabb – mondja Marnie.

– Nem nagyon közeli – mondom. – De tudja, hogy van ez.

– Majd jól előkészítjük – mondja Marnie.

Aznap este a kanapéra ágyazok magamnak, és reggel elsőnek kelek fel. Kávét főzök, reggelit készítek, míg meghorotválkozik.

Feltűnik a konyhaajtóban, pucér vállán törülköző, csodálkozik.

– Kész a kávé – mondom. – A tojás is mindjárt.

Felébresztem Deant, hárman eszünk. Valahányszor Stuart rám néz, megkérdezem Deant, kér-e még tejet, pirítóst, akármit.

– Majd felhívlak – mondja Stuart, mikor kinyitja az ajtót.

Mondom: – Nem hiszem, hogy itthon leszek ma.

– Rendben – mondja. – Persze.

Gondosan öltözködöm. Felpróbálok egy kalapot, megnézem magam a tükörben. Cédulát írok Deannek.

„Drágám, Maminak dolga van ma délután, de nemsokára hazajövök. Maradj bent vagy a hátsó kertben, míg valamelyikünk hazaér. Szeretettel, Mami”

Ránézek a „szeretettel” szóra, azután aláhúzom. Azután ránézek a hátsó kert szóra. Egy szó vagy kettő?

Vezetek a földek között, búza, cukor, almáskert, itt-ott megy a locsoló. Aztán változik a szín, több a viskó, mint a farmház, fakunyhók a kertek helyett. Aztán hegyek, és messze, nagyon messze néha megpillantom a Naches folyót.

Egy zöld teherautó jön mögöttem, jó néhány mérőföldön keresztül követ. Néha lassítok, gondolom, megelőz. Aztán gázt adok. De ezt is rosszkor. Markolom a kormányt, fájnak az ujjaim.

Egy hosszú egyenesben megelőz. Egy ideig megy mellettem, férfi, kék munkásingben. Végigmérjük egymást. Aztán int, megnyomja a dudát, elhúz.

Llassítok, találok egy helyet. Félrehúzok, leállítom a motort. Hallom a folyót a fák alatt. Aztán hallom, hogy jön vissza a teherautó.

Bezárom az ajtókat, felhúzom az ablakot.

– Jól van? – mondja a férfi. Kopog az ablakon. – Minden rendben? – Az ajtóra támaszkodik, arcát az ablakhoz nyomja.

Ránézek. Nem tudom, mi mást tehetnék.

– Minden rendben van magával? Miért zárkózott be?

A fejem ingatom.

– Húzza le az ablakot. – Az útra néz, aztán megint rám. – Húzza le.

– Kérem – mondom. – Mennem kell.

– Nyissa ki az ajtót – mondja, mintha nem hallaná. – Meg fog fulladni.

A mellemet nézi, a lábamat. Tudom, mit csinál éppen.

– Helló, kedvesem – mondja. – Csak segíteni akarok.

A koporsó lezárva, virágok borítják. Megszólal az orgona abban a pillanatban, ahogy leülök. Emberek jönnek be, leülnek. Egy fiú, élénk színű nadrágban, sárga, rövid ujjú trikóban. Nyílik az ajtó, a család jön be, leülnek egy elkerített szögletben az egyik oldalon. Nyikorognak a székek, ahogy elhelyezkednek. Aztán egy jóképű szőke férfi lép be elegáns sötét öltönyben, felszólít, hogy hajtsunk fejet. Imádkozik, értünk, az élőkért, és amikor befejezi, elmond egy imát az eltávozottért.

A többiekkel együtt indulok én is a koporsó után. Kilépek a felső lépcsőre, a délutáni fénybe. Egy asszony biceg le előttem. A járdán körülnéz. – Hát elkapták – mondja. – Már ha ez vigasz. Ma reggel letartóztatták. Hallottam a rádióban, mielőtt idejöttem. Egy fiú, innen a városból.

Lépünk néhányat a forró járdán. Az emberek elindítják az autókat. Kinyújtom a karom, rátámaszkodok egy parkolóóra. Fénylő motorháztetők, szikrázó lökhárítók. Szédülök.

Mondom: – Ezeknek vannak barátaik, ezeknek a gyilkosoknak. Sosem lehet tudni.

– Ismertem ezt a gyereket, kislánykora óta – mondja az asszony. – Át szokott jönni hozzám, süteményt sütöttem, és hagytam, hadd egye meg a tévé előtt.

Otthon, Stuart az asztalnál ül, előtte whiskey. Egy örült pillanatig azt hiszem, valami történt Deannel.

– Hol van? – mondom. – Hol van Dean?

– Kint – mondja a férjem.

Lehajtja az italt, feláll. Mondja: – Azt hiszem, tudom, mire van szükséged.

Egyik karjával átfogja a derekamat, a másik kezével kigombolja a zakómat, aztán a blúzomat.

– Csak szép sorjában – mondja.

Mond valami mást. De nem is kell odafigyelnem. Semmit sem hallok, ennyi víz közepette.

– Hát jó – mondom, folytatom a kigombolkozást. – Mielőtt Dean bejön. Siessünk.

KERESŐ

Hazai Attila fordítása

Egy férfi, akinek nem volt keze, odajött az ajtóhoz, el akart adni egy fényképet a házamról. A vaskampókat leszámítva normálisan nézett ki, ötven körüli lehetett.

– Hogy vesztette el a kezét? – kérdeztem, miután elmondta, mit akar.

– Az más lapra tartozik – mondta. – Kéri a képet vagy nem?

– Jöjjön be – mondtam. – Csináltam kávé.

Gyümölcskocsonyát is készítettem, de nem árultam el neki.

– Kimennék a vécére – mondta a kéz nélküli férfi.

Meg akartam nézni, hogy fogja meg a csészét.

Azt már láttam, hogy tartja a gépet. Öreg polaroid, nagy fekete masina. A vállán és a hátán futó bőrszíjjakkal stabilan a mellkasához volt erősítve. Csak megállt a járdán az ember háza előtt, belenézett a keresőbe, állított, lenyomta a gombot az egyik vas-kampójával, és már jött is ki a fénykép.

Az ablakból figyeltem, amikor csinálta.

– Mit is mondott, hol a vécé?

– Lent van, jobbra.

Ide-oda hajlongott, hogy ki tudjon bújni a szíjakkból. Lerakta a fényképezőgépet a kanapéra, és kisimította a zakóját.

– Nézze meg addig – mondta.

Elvettem tőle a fényképet. Egy darabka fű, kocsibejáró, garázs, bejárati lépcsősor, a nappali ablaka látszott rajta, meg a konyhaablak, ahonnan figyeltem őt.

Miért kéne nekem fénykép erről a tragédiáról?

Megnéztem egy kicsit közelebből, és megláttam a fejemet, *a fejemet*, bent, a konyhaablak mögött.

Elgondolkodtatott, amikor megláttam magamat. Meg kell mondjam, ez elgondolkodtatja az embert.

Hallottam a vécé zubogását. Feljött a hallba, már felhúzta a cipzárját, mosolygott, az egyik kampóval a nadrágszíját fogta, a másikkal betúrta a pólóját.

– Na milyen? – kérdezte. – Jó lett? Szerintem elég jól sikerült. Meg kell hagyni, hogy értek hozzá. Ehhez szaktudás kell, nekem elhiheti.

Helyrerántotta a nadrágját.

– Itt a kávé – mondtam.

– Egyedül él, mi? – mondta.

Bcnézett a nappaliba. Megrázta a fejét.

– Kemény, kőkemény – mondta.

Leült a fényképezőgép mellé, hátradőlt, sóhajtott egyet, és úgy mosolygott, mint aki tud valamit, de nem mondja.

– Igya meg a kávéját – mondtam.

Azon gondolkodtam, mit mondjak neki.

– Itt volt három gyerek, fel akarták festeni a címemet a járdaszegélyre. Egy dollárt kértek. Nem is hallott még ezekről, mi?

Kicsi volt az esély. Azért csak néztem tovább.

Fontoskodva előrehajolt, a csészét a kampókon egyensúlyoztatta. Lerakta az asztalra.

– Egyedül dolgozom – mondta. – Mindig egyedül dolgoztam, és ezután is egyedül fogok. Mit akar ezzel mondani? – mondta.

– Csak kerestem az összefüggést – mondtam.

Fájt a fejem. A kávé nem jó rá, de a gyümölcskocsonya néha segít. Kezembe vettem a fényképet.

– A konyhában voltam – mondtam. – Általában hátul szoktam lenni.

– Ez mindig így van – mondta. – Szóval összepakoltak, és itt hagyták, mi? Nézzon meg engem, egyedül dolgozom. Hát akkor? Kéri a képet?

– Megveszem – mondtam.

Felálltam, és leszedtem a csészéket.

– Hát persze – mondta. – Szobát bérelek a városban. Kijövök busszal, dolgozom, aztán ha bejártam az egész környéket, megyek egy másik városba. Ért engem? Nekem gyerekeim voltak. Pont úgy, mint magának – mondta.

Ott álltam a csészékkel, és figyeltem, ahogy felkínlódja magát a kanapéról.

Azt mondta: – Ez miattuk van.

Jól megnéztem a kampókat.

– Köszönöm a kávé és hogy használhattam a vécét. Együtt érzek magával.

Felemelte és visszaengedte a kampókat.

– Mutassa ki – mondtam. – Mutassa ki, mennyire. Csináljon több képet rólam és a házról.

– Nincs értelme – mondta. – Nem jönnek vissza.

Azért segítettem neki bebújni a szíjakra.

– Adhatok árajánlatot – mondta. – Három kép egy dollár. Ha olcsóbban adom, nem éri meg.

Kimentünk. Beállította a zárat. Megmondta, hova álljak, és belekezdünk.

Körbementünk a ház körül. Szisztématikusan. Néha oldalra néztem. Néha egyenesen előre.

– Jó – mondta. – Így jó – mondogatta, amíg körbe nem értünk a házon, és visszajutottunk az elejére.

– Hús kép lett. Ennyi elég.

– Nem – mondtam. – A tetőn – mondtam.

– A mindent – mondta. Alaposan megnézte a házat. – Benne vagyok – mondta. – Ez már valami.

Azt mondtam: – Az összes cuccot, cakpakk. Mindent elvittek magukkal.

– Ezt nézze – mondta a férfi, és megint felemelte a kampóit.

Bementem, és hoztam egy széket. Felállítottam a garázs előtt. Nem volt elég magas. Hoztam egy rekeszt, és feltettem a székre.

Elég jó volt ott a tetőn.

Felegyenesedtem, és körülnéztem. Intettem, és a kéz nélküli férfi visszaintett a kampóival.

Akkor láttam meg a köveket. Egy egész kis kőrakás volt a kéménylyuk fedelének a tetején. Tudják, milyenek a gyerekek. Hogy mindig feldobálják a köveket, hátha beesik az ember kéményébe.

– Mehet? – kérdeztem, és fogtam egy követ, és vártam, amíg megtalál a keresőben.

– Igen – mondta.

Hátrahúztam a karom, azt ordítottam, „Most!”, és eldobtam a kurva követ olyan messzire, amennyire csak tudtam.

– Nem megy – hallottam, hogy ezt kiáltja. – Nem tudok mozgást fényképezni.

– Gyerünk! – üvöltöttem, és felkaptam egy másik követ.